

SPOLEČNÝ NÁVRH USNESENÍ o významu evropské paměti pro budoucnost Evropy

 europarl.europa.eu/doceo/document/RC-9-2019-0097_CS.html

Michael Gahler, Andrius Kubilius, Rasa Juknevičienė, Željana Zovko, David McAllister, Antonio Tajani, Sandra Kalniete, Traian Băsescu, Radosław Sikorski, Andrzej Halicki, Andrey Kovatchev, Ewa Kopacz, Lukas Mandl, Alexander Alexandrov Yordanov, Andrea Bocskor, Inese Vaidere, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Vladimír Bilčík, Ivan Štefanec, Liudas Mažylis, Loránt Vincze, Arba Kokalari
za skupinu PPE

Kati Piri, Isabel Santos, Sven Mikser, Marina Kaljurand
za skupinu S&D

Michal Šimečka, Frédérique Ries, Ramona Strugariu, Katalin Cseh, Ondřej Kovařík, Vlad-Marius Botoș, Izaskun Bilbao Barandica, Jan-Christoph Oetjen, Sheila Ritchie, Olivier Chastel, Petras Auštrevičius
za skupinu Renew

Ryszard Antoni Legutko, Anna Fotyga, Tomasz Piotr Poręba, Dace Melbārde, Witold Jan Waszczykowski, Ryszard Czarnecki, Jadwiga Wiśniewska, Bogdan Rzońca, Anna Zalewska, Jacek Saryusz-Wolski, Grzegorz Tobiszowski, Joanna Kopcińska, Elżbieta Rafalska, Joachim Stanisław Brudziński, Beata Szydło, Beata Mazurek, Andżelika Anna Możdżanowska, Beata Kempa, Patryk Jaki, Charlie Weimers

za skupinu ECR

Evropské usnesení o významu evropské paměti pro budoucnost Evropy

(2019/2819(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na obecně platné zásady lidských práv a základní zásady Evropské unie jako společenství založeného na společných hodnotách,

- s ohledem na prohlášení, které dne 22. srpna 2019 vydal první místopředseda Timmermans a komisařka Jourová u příležitosti Evropského dne památky obětí všech totalitních a autoritářských režimů,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv OSN, přijatou dne 10. prosince 1948,
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. května 2005 o šedesátém výročí konce druhé světové války v Evropě dne 8. května 1945[1],
- s ohledem na rezoluci 1481 Parlamentního shromáždění Rady Evropy ze dne 26. ledna 2006 o nutnosti mezinárodního odsouzení zločinů totalitních komunistických režimů,
- s ohledem na rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva[2],
- s ohledem na Pražskou deklaraci o svědomí Evropy a komunismu, která byla přijata dne 3. června 2008,
- s ohledem na své prohlášení o vyhlášení 23. srpna Evropským dnem památky obětí stalinismu a nacismu, které bylo přijato dne 23. září 2008[3],
- s ohledem na své usnesení ze dne 2. dubna 2009 o svědomí Evropy a totalitě[4],
- s ohledem na zprávu Komise ze dne 22. prosince 2010 nazvanou „Povědomí o zločinech spáchaných totalitními režimy v Evropě“ (COM(2010)0783),
- s ohledem na závěry Rady ze dnů 9.–10. června 2011 o povědomí o zločinech spáchaných totalitními režimy v Evropě,
- s ohledem na Varšavskou deklaraci, která byla přijata dne 23. srpna 2011 v Den památky obětí totalitních režimů,

– s ohledem na společné prohlášení, které dne 23. srpna 2018 učinili představitelé vlád členských států EU k uctění památky obětí komunismu,

– s ohledem na své historické usnesení o situaci v Estonsku, Lotyšsku a Litvě, které bylo přijato dne 13. ledna 1983 v reakci na „Pobaltskou výzvu“ 45 státních příslušníků těchto zemí,

– s ohledem na usnesení a prohlášení o zločinech totalitních komunistických režimů přijatá několika vnitrostátními parlamenty,

– s ohledem na čl. 132 odst. 2 a 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že v tomto roce si připomínáme 80. výročí vypuknutí druhé světové války, která vedla k nebývalému lidskému utrpení a k okupaci zemí v Evropě trvajícím mnoho desetiletí;

B. vzhledem k tomu, že před 80 lety, dne 23. srpna 1939, podepsaly komunistický Sovětský svaz a nacistické Německo smlouvu o neútočení, známou jako pakt Molotov-Ribbentrop, a její tajné protokoly, které rozdělily Evropu a území nezávislých států mezi oba totalitní režimy a seskupily je do oblastí zájmu, což připravilo půdu pro vypuknutí druhé světové války;

C. vzhledem k tomu, že v přímém důsledku paktu Molotov-Ribbentrop, po němž následovala smlouva o hranicích a přátelství uzavřená dne 28. září 1939 mezi nacistickým Německem a Sovětským svazem, byla Polská republika napadena nejprve Hitlerem a dva týdny poté Stalinem – což znamenalo ztrátu nezávislosti pro tuto zemi a bezprecedentní tragédii pro polské občany – a komunistický Sovětský svaz zahájil dne 30. listopadu 1939 agresivní válku proti Finsku a v červnu 1940 obsadil a anektoval části Rumunska – území, která nebyla nikdy vrácena – a anektoval nezávislé republiky Litvu, Lotyšsko a Estonsko;

D. vzhledem k tomu, že po porážce nacistického režimu a po skončení druhé světové války byly některé evropské země schopny obnovy a zahájily proces usmíření, zatímco jiné zůstaly pod diktaturami – některé pod přímou sovětskou okupací nebo pod sovětským vlivem – po celé další půlstoletí, kdy jim byla i nadále upřena svoboda, svrchovanost, důstojnost, lidská práva a společensko-hospodářský rozvoj;

E. vzhledem k tomu, že ačkoli byly zločiny nacistického režimu posouzeny a potrestány norimberskými procesy, je stále naléhavě nutné zvyšovat povědomí, morálně soudit a právně vyšetřovat zločiny stalinismu a dalších diktatur;

F. vzhledem k tomu, že v některých členských státech jsou komunistické a nacistické ideologie zákonem zakázány;

G. vzhledem k tomu, že evropská integrace byla již od počátku reakcí na utrpení, které přinesly dvě světové války a nacistická tyranie, jež vedla k holocaustu, a na rozšíření totalitních a nedemokratických komunistických režimů ve střední a východní Evropě, a byla rovněž způsobem, jak pomocí spolupráce a integrace překonat hluboké rozpory a nepřátelství v Evropě, ukončit válku a zajistit na tomto kontinentu demokracii; vzhledem k tomu, že pro evropské země, které trpěly pod sovětskou okupací a komunistickými diktaturami, znamená rozšíření EU počínaje rokem 2004 jejich návrat do evropské rodiny, do níž patří;

H. vzhledem k tomu, že vzpomínky na tragickou minulost Evropy je zapotřebí uchovávat v živé paměti, a ctít tak památku obětí, odsuzovat viníky a pokládat základy k usmíření vycházející z pravdy a připomínání minulosti;

I. vzhledem k tomu, že připomínání obětí totalitních režimů a uznání společného evropského odkazu zločinů spáchaných komunistickými, nacistickými a dalšími diktaturami a zvyšování povědomí o něm má

zásadní význam pro jednotu Evropy a jejích obyvatel a pro budování odolnosti Evropy vůči vnějším hrozbám moderního věku;

J. vzhledem k tomu, že před 30 lety, dne 23. srpna 1989, byly při příležitosti 50. výročí paktu Molotov-Ribbentrop připomenuty oběti totalitních režimů během „Baltské cesty“, nebývalé manifestace, kdy dva miliony Litevců, Lotyšů a Estonců vytvořily živý řetěz z Vilniusu přes Rigu do Tallinnu;

K. vzhledem k tomu, že navzdory skutečnosti, že dne 24. prosince 1989 Kongres lidových zástupců SSSR odsoudil podepsání paktu Molotov-Ribbentrop a dalších dohod s nacistickým Německem, ruské orgány v srpnu 2019 popřely odpovědnost za tuto dohodu a její důsledky a v současné době podporují názor, že skutečnými iniciátory druhé světové války byly Polsko, pobaltské státy a Západ;

L. vzhledem k tomu, že připomínání obětí totalitních a autoritářských režimů a uznání společného evropského odkazu zločinů spáchaných stalinskou, nacistickou a dalšími diktaturami a zvyšování povědomí o něm má zásadní význam pro jednotu Evropy a jejích obyvatel a pro budování odolnosti Evropy vůči vnějším hrozbám moderního věku;

M. vzhledem k tomu, že otevřeně radikální, rasistické a xenofobní skupiny a politické strany podněcují k nenávisti a násilí ve společnosti, například šířením nenávistných projevů na internetu, což často vede k nárůstu násilí, xenofobie a nesnášenlivosti;

1. vzhledem k tomu, že v článku 2 SEU je zakotveno, že „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin“; vzhledem k tomu, že tyto hodnoty jsou všem členským státům společné;

2. zdůrazňuje, že druhá světová válka, nejničivější válka v dějinách Evropy, byla zahájena v bezprostředním důsledku neblaze proslulé smlouvy mezi nacistickým Německem a Sovětským svazem

o neútočení ze dne 23. srpna 1939, která je rovněž známa jako pakt Molotov-Ribbentrop, a jejích tajných protokolů, jejichž prostřednictvím si tyto dva totalitní režimy s celosvětovými dobytelskými ambicemi rozdělily Evropu na dvě zóny vlivu;

3. připomíná, že nacistické a komunistické režimy prováděly masové vraždění, genocidu a deportace a zapříčinily ve 20. století ztráty na životech a omezení svobod rozsahem nevídané v celé lidské historii; dále připomíná děsivý zločin holocaustu spáchaný nacistickým režimem; co nejostřeji odsuzuje akty agrese, zločiny proti lidskosti a masové porušování lidských práv, jež páchaly nacistické, komunistické a další totalitní režimy;

4. vyjadřuje hlubokou úctu každé oběti uvedených totalitních režimů a žádá všechny orgány a aktéry EU, aby udělaly maximum k zajištění toho, aby byly hrůzné totalitní zločiny proti lidskosti a systematické hrubé porušování lidských práv připomínány a souzeny a aby se zaručilo, že se podobné zločiny již nikdy nebudou opakovat; zdůrazňuje, že je důležité uchovávat minulost v živé paměti, neboť bez paměti nemůže dojít k usmíření, a opakuje, že jednotně stojí proti každé totalitní vládě, ať vychází z jakékoli ideologie;

5. žádá členské státy EU, aby provedly jasné a zásadové posouzení zločinů a aktů agrese, které spáchaly totalitní komunistické režimy a nacistický režim;

6. odsuzuje veškeré projevy a propagaci totalitních ideologií, jako je nacismus a stalinismus, v EU;

7. odsuzuje historický revizionismus a glorifikaci nacistických kolaborantů v některých členských státech Unie; je hluboce znepokojen rostoucím přijímáním radikálních ideologií a návratem k fašismu, rasismu, xenofobii a dalším formám nesnášenlivosti v Evropské unii a je zneklidněn zprávami z některých členských států o tajných dohodách mezi politickými představiteli, politickými

stranami a donucovacími orgány a radikálními, rasistickými a xenofobními hnutími různé politické orientace; žádá členské státy, aby takové akty co možná nejostřeji odsoudily, neboť podkopávají unijní hodnoty míru, svobody a demokracie;

8. žádá všechny členské státy, aby si na unijní i vnitrostátní úrovni dne 23. srpna připomínaly Evropský den památky obětí totalitních režimů a aby v zájmu posílení povědomí mladé generace o těchto záležitostech zařadily do osnov a učebnic pro všechny školy v EU historii totalitních režimů a analýzu jejich dopadu; žádá členské státy, aby podporovaly zdokumentování pohnuté minulosti Evropy, např. překladem zápisů z norimberských procesů do všech jazyků EU;

9. vyzývá členské státy, aby odsuzovaly a potíraly všechny formy popírání holocaustu, včetně zlehčování a minimalizace zločinů nacistů a jejich pomahačů, a aby zabraňovaly zlehčování tohoto tématu v politickém a mediálním diskurzu;

10. vyzývá k prosazování společné kultury historické paměti, která bude odmítat zločiny fašistických, stalinistických a jiných totalitních a autoritářských režimů minulosti a která zlepší odolnost vůči moderním hrozbám, jimž je vystavena demokracie, zejména mezi mladou generací; vybízí členské státy, aby v rámci běžné kultury prosazovaly vzdělávání zaměřené na rozmanitost naší společnosti a na naši společnou historii, včetně zvěstev druhé světové války, jako je holocaust, a mnohaleté systematické dehumanizace jeho obětí;

11. dále žádá, aby byl 25. květen (výročí popravy osvětimského hrdiny kapitána Witolda Pileckého) vyhlášen Mezinárodním dnem hrdinů boje proti totalitě, jenž by vyjadřoval úctu a vzdával hold všem, kdo bojem proti tyranii prokázali hrdinství a opravdovou lásku k lidstvu, a jenž by dal budoucím generacím jasný vzor správného postoje tváří v tvář hrozbě totalitního zotročení;

12. žádá Komisi, aby účinně podporovala projekty historické paměti a komemorace v členských státech a činnost Platformy evropské paměti a svědomí a aby přidělovala náležité finanční zdroje v rámci programu Evropa pro občany na podporu vzpomínkových a pamětních akcí k uctění obětí totality, jak stojí v postoji Parlamentu k programu Práva a hodnoty na období 2021–2027;

13. prohlašuje, že evropskou integraci si jako model míru a usmíření národy Evropy svobodně zvolili, a vyslovili se tak pro společnou budoucnost, a že Evropská unie nese zvláštní odpovědnost za podporu a ochranu demokracie, dodržování lidských práv a zásad právního státu, a to nejen uvnitř Evropské unie, ale i mimo ni;

14. upozorňuje, že se země střední a východní Evropy svým přistoupením k EU a NATO nejen vrátily do evropské rodiny svobodných demokratických zemí, ale rovněž s pomocí EU úspěšně provedly reformy a dosáhly pokroku v sociálně-ekonomické oblasti; zdůrazňuje nicméně, že jak stanoví článek 49 Smlouvy o EU, měla by tato cesta zůstat otevřená i pro další evropské země;

15. tvrdí, že Rusko zůstává největší obětí komunistické totality a jeho přeměna v demokratický stát bude obtížná, dokud vláda, politické elity a politická propaganda nepřestanou kamuflovat zločiny komunismu a oslavovat sovětský totalitní režim; žádá proto ruskou společnost, aby se vyrovnala se svou tragickou minulostí;

16. je hluboce znepokojen snahami současného ruského vedení překrucovat historické skutečnosti a maskovat zločiny spáchané sovětským totalitním režimem, což považuje za nebezpečnou součást informační války vedené proti demokratické Evropě s cílem Evropu rozdělit, a žádá proto Komisi, aby proti těmto snahám přijala rozhodná protipatření;

17. vyjadřuje znepokojení nad neustávajícím používáním symbolů totalitních režimů ve veřejném prostoru a pro komerční účely a připomíná, že některé evropské země používání nacistických

i komunistických symbolů zakázaly;

18. konstatuje, že skutečnost, že v některých členských státech stále zůstávají na veřejných prostranstvích (v parcích, na náměstích, na ulicích apod.) pomníky a památníky oslavující totalitní režimy, připravuje půdu pro překrucování historických faktů o důsledcích druhé světové války a pro propagaci totalitního politického systému;

19. odsuzuje skutečnost, že se extremistické a xenofobní politické síly v Evropě stále více uchylují k překrucování historických skutečností a používají symboly a rétoriku, která evokuje některé aspekty totalitní propagandy, mj. rasismus, antisemitismus a nenávisť vůči sexuálním a jiným menšinám;

20. naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily dodržování ustanovení rámcového rozhodnutí Rady a aby bojovaly proti organizacím šířícím nenávislné projevy a násilí na veřejných prostranstvích a na internetu;

21. zdůrazňuje, že evropská tragická minulost by měla i nadále sloužit jako morální a politická inspirace tváří v tvář výzvám současného světa, k nimž patří boj za spravedlivější svět, za otevřenou a tolerantní společnost a komunitu, jež integruje etnické, náboženské a sexuální menšiny, a za to, aby evropské hodnoty přinášely prospěch každému;

22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, ruské Dumě a parlamentům zemí Východního partnerství.